

Kokkuvõtte kutseõppeasutustele saadetud juhendmaterjalide tagasiside küsimustikust.

August- oktoober 2009 viidi ESF programmi “Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013” raames läbi elektrooniline küsitlus eesmärgiga selgitada välja koolide vajadusi riiklike õppekavade rakendumise toetamiseks juhendmaterjalide järele. Tulemusi võetakse arvesse juhendmaterjalide väljatöötamisel ja edasiarendamisel.

Kutseõppeasutustele saadetud juhendmaterjalide tagasiside küsimustikule vastas 61 inimest. Kuna vastuste valikvariante ei olnud, on üldistust teha sellevõrra keerukam. Küsimustele anti kohati väga erinevaid vastuseid, mõne küsimuse korral omas iga vastus omamoodi tõlgendust.

Küsimusele

1. Millist tuge vajab kool, et tagada riikliku õppekava rakendumine koolis?

domineeris kaks valdavast vastust:

- Pedagoogide koolitust (õpetamine moodulsüsteemis, moodulite hindamine, kaasaegsed tehnilised vahendid ja nende kasutamine õppetöös jpm)
- Õppekavadele vastavat kvaliteetset (ühtset) õppematerjali

Viimasel juhul rõhutasid mitmed vastajad konsultatsioonide ja koolidevahelise koostöö vajadust. Samas oodati ka abi õppematerjalide koostamiseks. Rahapuudus on siin koolidele probleemiks.

Teine aspekt puudutab ettevõttepraktika korraldust. Ka siin oodatakse tuge nii material-tehnilise õppebaasi väljaehitamiseks vastavalt õppekavale, kui ka tööandjate suuremat toetust.

Alljärgnevalt tabel vastajate arvu ja tüüpiliste vastustega.

Tüüpilised vastused	Vastajaid
Pedagoogide koolitust (õpetamine moodulsüsteemis, moodulite hindamine, kaasaegsed tehnilised vahendid ja nende kasutamine õppetöös jpm)	20
Konsultatsiooni ja koostööd (regulaarseid teabepäevi ja kogemuste vahetamise võimalust valdkonna õppekavade arendajatega, ka seadusandlus jms)	6
	1
Erinevate erialade õppevahendite tänase olukorra väljaselgitamist ja uute koostamise vajaduse kaardistamist	1

Õppekavadele vastavat kvaliteetset (ühtset) õppematerjali	21
Ressursse õppematerjalide valmistamiseks (osad erialad on väga kulukad)	2
Abi õppematerjalide kirjastamisel	1
Tuge materjaal-tehnilise õppebaasi väljaehitamiseks vastavalt õppekavale	1
Tuge (ka rahalist) ettevõttepraktika korraldusega seotud probleemide lahendamisel	4
Tööandjate suuremat toetust	1
Abi õppekava vormistuslikus osas (enne EHI Sesse kandmist)	1
Ei pidanud vajalikuks vastata, või nurisesid konkreetset tuge küsimata	7

Küsimusele

2. Mis juhendmaterjalide väljatöötamiseks näete vajadust?

rõhutas valdav enamik vastajaist 3 aspekti

- RÕK kohandamine erinevatele kutseõppe liikidele
- Lisaeriala ja spetsialiseerumise kooli õppekava
- Osaoskuste õppekavade koostamine RÕK alusel

Veel toodi välja järgnevaid vajadusi:

- Individuaalsete õppekavade koostamine
- üldainete rakendamise tingimused kutseõppes
- erialaõpikutele õpetaja raamatu juhendmaterjal
- Töökohapõhise õppe õppekava koostamine
- Vajadus toidutööstuse õpikute järele – toodud loetelu
- E-õppe materjalid kõikide toidutööstuse erialade tehnoloogiliste seadmete ehituse ja tööpõhimõtte kohta
- RÕK-i kohandamine erinevates koolides (paljud kutseõppeasutused ei ole omavahel võrreldavad)
- Juhendamaterjalid konkreetsete moodulite rakendamiseks (n praktikamoodulid, praktilise õppe moodulid)
- VÕTA hindamine
- RÕKi kohandamist kaugõppe vormile

Küsimusele

3. Kas juhendmaterjalid peaksid olema:

jagunesid vastused vastajate arvu järgi alljärgnevalt vastavalt sellele, milline valik oli paigutatud esikohale

riikliku õppekava põhised	21
õppekavarühma põhised	12
erialapõhised	11
valdkonnaülesed	9

moodulipõhised	7
----------------	---

Nähtub, et enamik eelistaks riikliku õppekava põhiseid juhendmaterjale, kuigi see ei rahuldaks kaugeltki kõiki. Kuna siin omavad tähtsust just kirja pandud põhjendused, on alljärgnevalt ära toodud tabel kõigi vastanute arvamuse ja põhjendusega:

Arvamus	Põhendus
riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	
riikliku õppekava põhised	Kuidas seda moodustist (riiklik õppekava) sellisel moel rakendada
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	tänu RÕK on tekkinud mooduleid, mille kohta puudub õppekirjandus või ei ole eelnevalt Eesti hariduses seda teemat käsitletud. õpetajatel on keeruline kõigega üksi hakkma saada.
riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	Saab põhjalikumalt kui on lähtuvalt ühest erialast ja moodulipõhine
riikliku õppekava põhised, moodulipõhised	Olen väga palju abi saanud varem väljatöötatud moodulite kirjeldustest erinevatele erialadele. Need on hetkel vananenud, kui nad vastaks riiklikele õppekavadele, siis rohkem ei oskaks tahta.
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
riikliku õppekava põhised	Ei ole autotehnika riikliku õppekava järgi õpetavate ainete materjale. See, et on kasutada internetipõhine ProDiags, mis maksab koolile aastas 20 000 on ühe seltskonna eraäri. Kui on riiklik õppekava siis olgu ka õppematerjalid kättesaadavad ja riigi poolt.
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	liiga suurt üldistust pole vaja, samuti liigset spetsialiseerumist
riikliku õppekava põhised	et toetada põhilise täitmist
riikliku õppekava põhised	Vajalik õppijate üleminekul ühest koolist teise samale õppekavale, VÕTA arvestamisel
riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	Moodulipõhised juhendmaterjalid aitavad kaasa parimate õpetamis- ja hindamisvõimaluste leidmisele. Erialapõhised juhendmaterjalid ühtlustavad konkreetse eriala õpetamise taset vabariigis. Riikliku õppekava põhised juhendmaterjalid arendavad edasi koostatud õppekava.
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	et oleks kindlad reeglid aluseks ja et õppekava oleks mingis osas ikkagi ühtne üle vabariigi
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	Et ühtlustada antud õppekava väljundite saavutamist
riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
riikliku õppekava põhised, erialapõhised,	

moodulipõhised	
riikliku õppekava põhised	Siis oleksid need konkreetsed ja üheseltvõetavad
riikliku õppekava põhised	Et suunata konkreetse eriala spetsialisti arengut.
riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	Riiklikust õppekavast lähtudes koostatakse kooli õppekava, mis on moodulipõhine ja seotud konkreetse erialaga.
riikliku õppekava põhised	Sellisel juhul peaks RÕK-i rakendamine koolis paremini toimima
õppekavarühma põhised, erialapõhised	Erialade kutseõppe vajadused on erinevad!
õppekavarühma põhised, moodulipõhised	
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised	
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised	
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised, erialapõhised	
õppekavarühma põhised	Õppekava rühmapõhised aitavad õppijal mobiilsemalt liikuda koolide vahel ja erialade vahel
õppekavarühma põhised	Valdkonnad on väga erinevad ja kõik kõigile ei pruugi sobida
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	et iga valdkond saaks üheselt aru üle riigi
õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised, erialapõhised	Juhendmaterjalid koostada vastavalt sellele, kus ja milleks neid vajatakse. Iga eriala õppekava juurde spetsiifilisemad juhendmaterjalid, nt hindamisülesanded. Riikliku õk juurde üldisemad
õppekavarühma põhised, erialapõhised	
õppekavarühma põhised	et näha asju tervikuna, kuid samas mitte liialt laiail valguda
erialapõhised	
erialapõhised, moodulipõhised	Ühte moodulisse mahub mitme inimese töö - kuidas hinnata, kuidas luua ühiseid ülesandeid...
erialapõhised	Eriala on spetsiifilisem
erialapõhised, moodulipõhised	Eriala ja erialaainete tutvustus.
erialapõhised	
erialapõhised, moodulipõhised	Õppekavade koostajateks on üldjuhul erialaõpetajad ja valdkonna juhtõpetajad, seetõttu leian, et juhendmaterjalide kasutamise sihtrühmaks võiksid olla nemad.
erialapõhised	eesmärk on koolitada erialal pädevaid töötajaid
erialapõhised, moodulipõhised	Isiklikult tundub, et oleks vajalik saada mingit osaoskuste õppekavade koostamise temaatilist infomaterjali ning minu arvates on neist kasu vaid siis kui nad oleksid konkreetselt eriala või moodulipõhised. Valdkonnaülesed jms on liiga üldine lähenemine
erialapõhised, moodulipõhised	Juhendmaterjalid võiks olla erialapõhised või ka moodulipõhised, sest siis on juhendid konkreetsed

	ning vastava eriala spetsiifikast lähtudes koostatud.
erialapõhised, moodulipõhised	
erialapõhised	Juhendmaterjalide koostamine erialapõhiselt on õpetajale arusaadavam ja kergem kasutada
valdkonnaülesed, erialapõhised	
valdkonnaülesed	
valdkonnaülesed, erialapõhised	
valdkonnaülesed, õppekavarühma põhised, erialapõhised, moodulipõhised	valdkond sellepärast, et tekiks ülevaade ja seos ning koostöö erinevate haridustasemetes materjalide osas. Õppekavarühma põhised sellepärast, et saaks sarnaseid materjale kasutada erinevates vabariigi sama õppekavarühma õppeasutustes Erialapõhised seetõttu, et eristada erinevate erialade spetsiifikat Moodulipõhised seetõttu, et moodul on meie õppekavarühmas suhteliselt uus mõiste ja erinevate teemade integreerimine ühte moodulisse vajab ka erinevaid juhendmaterjale
valdkonnaülesed, moodulipõhised	
valdkonnaülesed, õppekavarühma põhised, riikliku õppekava põhised, erialapõhised, moodulipõhised	Õppematerjale koostavad õpetajad iseseisvalt. Nende tase on erinev ja seega ka õpilaste õpitulemused ei ole võrreldavad.
	Ei tea. Kõik selgelt esitatud juhendmaterjalid oleksid kasulikud, peaaegu et konkreetsed ja toimivad.
valdkonnaülesed, õppekavarühma põhised, moodulipõhised	Mis vahe on valdkonnaülestel ja õppekavarühma põhistel juhendmaterjalidel, kui valdkond on näiteks sotsiaaltöö ja nõustamine. Moodulipõhised juhendid on olulised eelkõige osaoskuste ja lisaeriala spetsialiseerumise valguses.
valdkonnaülesed, riikliku õppekava põhised, moodulipõhised	Sellised juhendmaterjalid, mis puudutavad RÕK kohandamist erinevatele kutseõppe liikidele, võivad olla valdkonnaülesed Lisaeriala, osaoskuste juhendmaterjalid riikliku õppekava põhised, konkreetsete mooduote rakendamise juhendmaterjalid moodulipõhised
valdkonnaülesed	mõeldes tööturu vajadustele
moodulipõhised	Moodul on õppekava väikseim ühik, juhendmaterjalid aitavad pedagoogi tema igapäevatöös.
moodulipõhised	Sest neid on hea rakendada nii erialaselt kui õppekavarühma siseselt
moodulipõhised	Puuduvad eelnevad kogemused moodulipõhistest juhendmaterjalidest
moodulipõhised	
moodulipõhised	

moodulipõhised	Õppija õpetamine peab olema läbinähtav, konkreetne, lihtne õppijale. Kui õppijat hinnatakse moodulipõhiselt, siis õppematerjal, mille juurde õppijat juhtida peab samuti olema moodulipõhine. Kui moodulis on väga erinevad teemad, tuleb õppematerjal liigendada veel teemadeks
moodulipõhised	Alustades üldoskuste moodulitest, sest kasutada saavad ju mitmed erialad. Hiljem, kui jaksu on, saab minna detailsemaks põhioskuste moodulitega eriala kaupa

Küsimusele

4. Palun avaldage arvamust, kas juhendmaterjalid on Eksamikeskuse koduleheküljelt lihtsalt leitavad ja piisavad?

44 inimest vastas positiivselt st arvas, et materjalid on leitavad ja neist ka piisab, 6 oma arvamust selles osas ei avaldanud ja 11 kommenteeris järgnevalt

Kooli õppekava juhend hea. abimaterjal õppekavade koostamiseks ei ole sobiv ei ole ja osa lahtikirjutamata
Kooli õppekava koostamise juhend on äärmiselt lakooniline. Võiks mõelda näidis õppekava ära toomisele, samas kaasneks sellega oht, et ise ei mõelda ja tehakse nii nagu näidises ette antud. Valdkondade kaupa ära toodud materjalid ei ole mu meelest seotud õppekava koostamise vaid selle tunni andmiseks vajalike abimaterjalide soovitamiseks. Väga hea, kui oleks sellised avalikud õppematerjalid koondatud ja kättesaadavad kõigi erialade kohta.
ei
kõik, mis puudutab üldiseid teemasid on ok. aga kui tekivad spetsiifilisemad probleemid läheb keerulisemaks.
Üldiselt on leitavad. Raskusi oli täieliku info hankimisega töökohapõhise õppe kohta.
Materjalid leiab, aga see võtab aega. Juhendmaterjalid vajaksid perioodilist uuendamist. võiks olla eraldi link: uut ..x-valdkonna riikliku õppekava materjalides vmt
on leitavad, aga võiksid olla rubriigis kiiresti leitav
Leitavad, kuid arendamisvõimalusi on kindlasti.
lihtsalt leitavad ja valik võiks olla suurem
Ei oska kommenteerida sest see materjal peale korduvat proovimist ei avanenud.

Kommentaaridest näib, et osadele koolidele avaldatud materjalist ei piisa ja nad peavad neid liiga lakooniliseks. Samas, arvestades nende kommentaaride väikest osakaalu, saaks nimetatud probleemid lahendada individuaalselt.

Viimasele küsimusele

5. Kuidas saame Teid veelgi tõhusamalt toetada riikliku õppekava rakendamisel ja kooli õppekava arendamisel?

saadi palju erinevaid vastuseid

Koostöö. Koolide sisulise tagasiside pidev arvestamine ja muudatuste/ettepanekute kiire (kuid põhjendatud) rakendamine. Õppekava on "elav" ja arenev. Süsteem peab olema paindlik, et muutused tööturul, õppija ootused, erinevad võimalused, oleksid kiirelt elluviidavad.
töökogemuslikud seminarid, koolitused aitavad.
riiklike õppekavade üldoskuste moodulite ühtlustamine eri õppekavade vahel
koolituspäevad konkreetsete moodulite kohta.
Riiklikud õppekavad tuleks üle vaadata. Mõnedes ei olegi nagu mingeid mooduleid (õppekavas 20 moodulit mahuga 1-3 õn), mis moodul see on? Need ju puhta ained. Teises õppekavas üks moodul 33 õn. Kuidas selline asi tegelikult toimub? Moodul hõlmab kolme aastat???
Koondades ja kordineerides asjalikke töörühmi õppematerjalide koostamiseks.
Tihti on arusaamatusi õppekava muutmise kohta -kes seda võib teha, millises ulatuses, kas see on kohustuslik??? kuidas seda saab muuta, kas ainult direktori käskkirjaga või peab olema selleks ka õppija nõusolek (kui asub õppima on ained ühed, tegelikult saab aineid teisiti???)
Moodulite sisu riikliku õppekavaga vastavusse viimine. Erinevate ainete jaoks internetis leiduvate õppematerjalide kohta viidete koondamine.
REKK peaks tegema koolide külastused, mitte kokku kutsuma. Siis kool saaks teha infotunni kõigile õpetajatele. Ja üldosa saaks olla nõ valdkondade ülene.
Kooli õppekava arendamisel napib ressursse- aega (õpetajad on ülekoormatud ja kusagile koosolekule õhtul midagi arutama ei jõuta lihtsalt tulla. Või ei saa- on tunnid täiskasvanutele), raha (enamasti arendatakse kooli õppekava isiklikust entusiastist, kohusetundest vm, aga rahalisi vahendeid ei ole), vahel ka kogemusi, teadmisi (läbi mille seda moodulit ikkagi hinnata. Õpetajad ei suuda kokku leppida, milline tegevus see siiski peaks olema ja lähevad kergema vastupanu teed- arvestavad hinnete keskmist). Kui millegagi saaks toetada, oleks ju tore.
Kutseõpetajatele koolituste korraldamine ja selle raames erinevate koolide õpetajatega kogemuste vahetamine
nõustamisega - kontakti teel
Koolituste ja nõustamise kaudu.
Kindlasti jätkuvalt koolitusi korraldades kaasates kõikide koolide sama erialaga tegelevaid inimesi
Ega koolil palju mängumaad ei ole kooli õppekava väljatöötamisel riikliku õppekavast lähtuvalt. Pole võimalik ju muuta moodulite nimetusi ega sisu, vabadus kooli eripära arvestamiseks tekib valikmoodulites. Koolil peaks jääma suurem vabadus riikliku õppekava rakendamisel.
Tundideks valmistumine peaks käima töötaja sisse ja tööaeg on üldiselt 8-17, mitte ka kodus peale õhtusööki. See tähendab, et normkoormus peaks olema väiksem. Väga on vaja kutseõpetajatel erialast täiendust ehk siis üle nelja aasta üks vähese koolikoormusega samaväärselt tasustatav erialane täiendus/ettevõttes kogemuste rikastamise aasta.
Eelkõige kutsudes kokku punktis 3. nimetatud töövormides rühmi
Koolitustega
Süvenedes kooli eripärasse ja kaasates õppekava rakendamiseks ning arendamiseks kogemustega kooli pedagooge-asjatundjaid.
Riiklik õppekava vajab aeg-ajalt läbivaatamist ja korrigeerimist
konkreetsed kooli koolisisese koolitused Arvamused on Pärnumaa KHK - teenindusõppeosakonna õpetajatelt

Näidata veel võimalusi erinevate (erineva mahuga)õppekavade koostamise ja rakendamise võimalikkusest vastavalt RÕK-ile. Ettepanek: Töökohapõhise õppe 2/3 praktikat peakski jääma praktikaks, mitte näitama seda õpetatavate õppeainete (moodulite) arvel. Tegelikus elus selline õpetus ei toimi ja õppijal jääb tegelikult see osa omandamata. Kuidas seda lahendada?
Õppekava sisupoolt on vaja täita, selleks on aga õppetunde vaja, vaevalt et teie neid koolile juurde saate anda. Tundub, et on vaja muuta RÕK-ide sisu.
Informatsiooni ja parimaid ideid mooduli hindamise paindlikuks korraldamiseks vms.
koolitused, ajurünnakud õppekavarühmade õppejõududele 2x aastas, et vahetada kogemusi, õppida juurdevõtteid, meetodeid...
Jätkuvalt koolitusi. Kui seni toimusid need rohkem koostajatele, siis nüüd peaks suurema rõhu asetama kutseõpetajate ja ettevõtetes juhendajate koolitamisele.
kooliõppekava koostades peaks olema kiirelt leitav antud valdkonnaga REKis tegeleva spetsialisti nimi ja kontaktandmed, et oleks võimalik otsest abi saada kooliõppekava koostamisel
Võimalusel algatada õppekavati moodulite tervikmaterjalide koostamist; st. et kõik mooduli teemad oleksid kaetud õppematerjalidega (õpitekstid, töölehed, ülesanded jne.) Alustada võiks üldoskuste moodulitega.
Metoodiliste materjalide koostamine õppekavade rakendamiseks Õppematerjalide koostamise toetamine ja väljatöötamise rahastamine vastavalt õppekavarühma nõukogu poolt määratletud prioriteetidele. Kas ehk oleks võimalik näiteks teha ülevaade tarkade ja paljunäinud REKK spetsialistide poolt, milliseid juhendmaterjale on õppekavade rakendamiseks koostatud Soomes ja teistes EL riikides, millest eeskuju võiks võtta.
peaks kriitilisemalt suhtuma valdkonnasisese miinimumosasse; suuremat paindlikkust õppekava kohustuslikkuse osas
erialaste õppematerjalide väljaandmine
Ikka õppematerjalid
jätkates seni toimunud õpetajakoolitusi ja õppematerjalide loomist
Väljasõidud koolidesse eriala põhiselt
Erialapõhine õppekava arendus töörühmati peaks jätkuma, sest õppekava peaks olema ju pidevas muutumises ning arengus. Hetkel on juba ilmnenud mõned probleemid (vähematsi muusika ja esituskunste ÕK), mida oleks vaja edasi arutada ja arendada. On heameel kui koolile pakutakse tuge erinevate teemapõhiste koolituste kujul ning töörühmad saavad arvestada praktikutelt tulevaid ettepanekuid riikliku õk edasiseks arenguks.
Kooli juhtõpetajate kaasamine õppekavade arendamisel
Teabepäevad, koolitused (ka kohapeal)
Korraldades uusi ja huvitavaid koolitusi.
Kahjuks ei oska ütelda - kuidas veel. Ütlen vaid seda, et olete tubli töö teinud ja paljude erialade arengule ning koolide ühtlustamisele kaasa aidanud. Suur, suur tänu.
Ikka koolitusi ja õppepäevi korraldades.
Koolitused, ka koolisiseseid
Koolitused : õppekavaarendus, erialane täiendõpe, õppekavale vastavad õppematerjalid (õpik, töövihik, muud näitlikud õppevahendid (filmid, slaidid jne.). Riiklikud koostööprojektid/koolitused/seminarid (kool, ettevõtte). Praktikajuhendajate koolitused, kutsealane võõrkeel, rahvusvahelised messid, võistlused kättesaadavamaks kutseõpetajale.
Ma ei oska öelda kuidas on teistel erialadel, kuid juuksuri eriala kooli õppekava koostamisel saab alati abi Inna Soonurmelt ja teiste juuksuri erialade õpetajatelt kellega on hea kontakt.

Eelnevat märgistatud loetelust selgub, et ikka rõhutatakse koolituste /teabepäevade vajalikkust, samuti õppematerjalide väljatöötamise vajadust. Samas loetelus on aga ka ettepanekuid nii õppematerjalide väljatöötamise osas kui ka erineva mahuga õppekavade arenduseks.

Kokkuvõtte koostas

Kersti Eesmetts

REKK välisprojektide rakendamise osakonna analüütik

10. nov. 2009